

Odsłonięcie pomnika Apostoła Syberii

fot. Bogusława Buda

Dzięki wsparciu m.in. firmy Kruszgeo S.A. w Rzeszowie oraz NSZZ „Solidarność” Kruszgeo S.A. udało się odsłonić w ukraińskiej miejscowości Sławuta pomnik księdza **Walerego Gromadzkiego***.

W Sławucie działa Polskie Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe im. Ks. Romana Damiana Sanguszki, odwołujące się do polskiej tradycji i związane z działalnością rzymskokatolickiej parafii przy kościele pw. św. Doroty. Z jego inicjatywy powstała idea upamiętnienia kapłana zwanego „Apostolem Syberii”.

Uroczystość odbyła się 15 sierpnia 2021 r. z udziałem darczyńców, a Oddział Piłsudczyków w Rzeszowie z Dariuszem Ziębą na czele wystawił poczet sztandarowy.

Odsłonięcie pomnika było centralnym punktem wyjazdu, który odbył się w dniach 14-16.08.2021 i był kontynuacją pomocy udzielanej Polakom na Ukrainie między innymi przez Sekcję Regionalną NSZZ „Solidarność” Pracowników Oświaty i Wychowania

w Rzeszowie, której przewodniczy Bogusława Buda.

*Ksiądz Walery Gromadzki – Niezlomny Pasterz, zahartowany ubóstwem, niedołą własną i ludzi, oraz klimatem terenów za Uralem, nie stracił ducha apostołstwa, za co otrzymał tytuł – „Apostoł Syberii”. Urodził się w roku 1835 w powiecie Włodzimierskim (Wołyń) w rodzinie ziemiańskiej, był synem Jana i Wiktorii z Niemcewiczów. W 1859 ukończył seminarium duchowne w Żytomierzu i przyjął święcenia kapłańskie. Pracował jako wikariusz w Horochowie. Właśnie z tych terenów w roku 1861 został zesłany na Syberię za polskość, wiarę katolicką i miłość do swojej Ojczyzny, gdzie spędził całe 38 lat!

W dokumencie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych do Generał-gubernatora Zachodniej Syberii mówiło się, że ksiądz Gromadzki został skazany na Sybir przez jego wzrastający wpływ w polskich wspólnotach, gdzie o nim zaczęli mówić, jak o „polityku i kaznodzieju”. Oprócz tego, księdza oskarżono

o to, że „zamieszkując w domu jednego z hrabiów, uczył dzieci prawosławnych z katolickiego katechizmu, niedopuszczonego przez cenzurę”. A również tym, jakoby swoje kazanie w kościele dnia 25 marca 1861 roku skończył wezwaniem „wziąć się za broń”. W tej sprawie zostało skierowane polecenie aby ksiądz Gromadzkiego według własnego uznania gubernator skierował jako wikariusza do „byle jakiego kościoła, czy kaplicy” w powierzonym kraju pod skryty nadzór policyjny i miejscowego proboszcza. Z zakazem głoszenia kazań i oddalenia się od wyznaczonego jemu miejsca pobytu. Również z kategorycznym zakazem nauczania dzieci „byle jakiego wyznania wiary”.

Swoje życie ksiądz Walery Gromadzki poświęcił Bogu i ludziom, pełniąc posługę kapelańską w niełatwych warunkach Zachodniej Syberii i Azji, oraz krótko na Wołyniu i Podolu. Wytrzymywał nadzór policji i różne prześladowania. Według różnych archiwalnych dokumentów ksiądz Walery Gromadzki okazywał nie tylko pomoc duszpasterską zesłanym Polakom. Za czasów jego probostwa kościół był nie tylko centrum religijno-narodowym, ale i kulturalno-społecznym za sprawą założonej biblioteki. Większość Polaków,

urodzonych na zastaniu, zawdzięczały zachowanie swojej polskości właśnie tej bibliotece. Pod koniec swego życia pracował jako proboszcz w Zastawiu (1911-1913) w klasztorze OO Bernardynów dla księży- więźniów, nie mających zezwolenia pełnić posługę kapłańską. Później został zaproszony przez ks. Romana Damiana Sanguszko do Sławuty, gdzie najpierw został proboszczem sławutskiej parafii pw. Św. Doroty (1913-1915), a później (1915-1917) zamieszkał w pałacu książęcym przygarnięty przez rodzinę Sanguszków.

red.

fot. Tadeusz Bury

Oświatowa warta przy grobie Patrona „S”

5-6 sierpnia 2021 r. członkowie Organizacji Międzyzakładowej NSZZ "Solidarność" Pracowników Oświaty i Wychowania w Rzeszowie pełnili honorową wartę przy grobie bł. Ks. Jerzego Popiełuszki w składzie: Bogusława Buda, Teresa Łebek, Dariusz Zięba, Józef Stalec oraz wolontariusz Piotr Buda.

14 sierpnia 2021 roku, w wieku 71 lat, po długiej i ciężkiej chorobie, **zmarł Zbigniew Idzik**, zasłużony działacz „Solidarności”, do której wstąpił w 1980 roku.

Przez długie lata był przewodniczącym Komisji Zakładowej NSZZ „S” w Wytworni Filtrów w Sędziszowie Młp., a zarazem przewodniczącym sędziszowskiego Oddziału „S”. Kilkakrotnie wybierany był na członka Zarządu Regionu NSZZ „S”.

W latach gdy pełnił funkcję przewodniczącego KZ „S” zmuszony był zmagać się z licznymi problemami wynikającymi z trwającego wówczas kryzysu gospodarczego, a zarazem wprowadzania bardzo trudnych dla pracowników zmian gospodarczych. W 2010 roku odznaczony został srebrną Miniaturką Pomnika Stoczniovców za zasługi dla Regionu Rzeszowskiego NSZZ „Solidarność”, a w 2020 r. za działalność społeczną otrzymał od Prezydenta RP Srebrny Krzyż Zasługi.

Zgodnie z informacją zawartą w Biuletynie Informacji Publicznej Instytutu Pamięci Narodowej Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu Zbigniew Idzik widnieje w katalogu osób „rozpracowywanych”: Sprawa Operacyjnego Sprawdzenia [SOS] Rozpracowywany w związku z reaktywowaniem NSZZ „Solidarność” na terenie Wytworni Filtrów „PZL” w Sędziszowie Małopolskim – IPN-Rz-044/887 (18127/II).

Rodzinie i Bliskim śp. Zbigniewa IDZIKA
wyraży szczerego współczucia w imieniu
Członków Zarządu Regionu Rzeszowskiego NSZZ „Solidarność”
składa Roman Jakim, Przewodniczący ZR

Żegnamy Cię w imieniu rzeszowskiej Solidarności oraz koleżanek i kolegów z macierzystej komisji zakładowej ze smutkiem ale i nadzieją, że znalazłeś łaskę u Pana, który powołał Cię do niebiańskiej służby po latach wędrówki naznaczonych pracą i cierpieniem.

Przez większość swojego życia z ogromnym zaangażowaniem zabiegałeś o uczciwe, godne i sprawiedliwe traktowanie każdego pracownika. Musiałeś zmagać się z licznymi problemami. I podolałeś wyzwaniu. Twoja działalność na rzecz pracowników i społeczności lokalnej została doceniona i bardzo się z tego cieszyłeś. Tak radosnego Cię zapamiętamy i takiego będzie nam brakowało.